

OBČANSKÁ VÝCHOVA

Charakteristika předmětu

Vyučovací předmět vychází ze vzdělávacího oboru Výchova k občanství - RVP ZV a je nedílnou součástí vzdělávací oblasti **Člověk a společnost**. Předmět Občanská výchova velmi úzce spolupracuje s celou řadou dalších vyučovacích předmětů, s jejichž náplní obsahově souvisí. Jedná se především o tyto předměty: dějepis, biologie a zeměpis.

Předmět je vyučován ve všech ročnících prvního stupně víceletého gymnázia. V každém ročníku (I.A – IV.A) je předmět dotován po jedné vyučovací hodině týdně, celkem 4 hodiny. Výuka probíhá v nedělených třídách v tradičních učebnách.

Hlavním obsahem předmětu je vytváření kvalit, které souvisejí s orientací žáků v sociální realitě a s jejich začleňováním do různých společenských vztahů a vazeb. Otevírá cestu k realistickému sebepoznání a poznávání osobnosti druhých lidí a k pochopení vlastního jednání i jednání druhých lidí v kontextu různých životních situací. Seznamuje žáky se vztahy v rodině a širších společenstvích, s hospodářským životem, činností důležitých politických institucí a orgánů a s možnými způsoby zapojení jednotlivců do občanského života. Učí žáky respektovat a uplatňovat mravní principy a pravidla společenského soužití a přebírat odpovědnost za vlastní názory, chování a jednání i jejich důsledky. Rozvíjí občanské a právní vědomí žáků, posiluje smysl jednotlivců pro osobní i občanskou odpovědnost a motivuje žáky k aktivní účasti na životě demokratické společnosti. Vybavuje žáka znalostmi a dovednostmi potřebnými pro jeho aktivní zapojení do života demokratické společnosti. Zaměřuje se na utváření pozitivních občanských postojů, rozvíjí vědomí přináležitosti k evropskému civilizačnímu a kulturnímu okruhu a podporuje přijetí hodnot, na nichž je současná demokratická Evropa budována. Důležitou součástí je prevence rasistických, xenofobních a extrémistických postojů, výchova k toleranci a respektování lidských práv.

Největší důraz ve výuce je kladen na:

- vytváření schopnosti využívat jako zdroj informací různorodé verbální i neverbální projevy společenského a společenskovedního charakteru
- rozvíjení orientace v mnohotvárnosti historických, sociokulturních, etických, politických, právních a ekonomických faktů tvořících rámec každodenního života; k poznávání a posuzování každodenních situací a událostí ve vzájemných vazbách a širších souvislostech včetně souvislostí mezinárodních a globálních
- úcty k vlastnímu národu i k jiným národům a etnikům; rozvíjení respektu ke kulturním či jiným odlišnostem (zvláštnostem) lidí, skupin i různých společenství
- získávání orientace v aktuálním dění v ČR, EU a ve světě, k rozvíjení zájmu o veřejné záležitosti
- utváření vědomí vlastní identity a identity druhých lidí, k rozvíjení realistického sebepoznávání a sebehodnocení, k akceptování vlastní osobnosti i osobnosti druhých lidí

- utváření pozitivních vztahů k opačnému pohlaví v prostředí školy i mimo školu, k rozpoznávání stereotypního nahlížení na postavení muže a ženy v rodině, v zaměstnání i v politickém životě, k vnímání předsudků v nazírání na roli žen ve společnosti
- rozpoznávání názorů a postojů ohrožujících lidskou důstojnost nebo odporujících základním principům demokratického soužití; ke zvyšování odolnosti vůči myšlenkové manipulaci
- uplatňování vhodných prostředků komunikace k vyjadřování vlastních myšlenek, citů, názorů a postojů, k zaujímání a obhajování vlastních postojů a k přiměřenému obhajování svých práv

Průřezová témata

- OSV (sociální rozvoj, osobnostní rozvoj)
- VDO (občan, občanská společnost a stát, formy participace občanů v politickém životě, principy demokracie jako formy vlády a způsobu rozhodování)
- VMEGS (Evropa a svět nás zajímá, objevujeme Evropu a svět, jsme Evropané)
- MuV (kulturní diference, lidské vztahy, etnický původ, multikulturalita, princip sociálního smíru a solidarity)
- MeV (kritické vnímání mediálních sdělení, fungování a vliv médií ve společnosti)
- EV (ekosystémy, lidské aktivity a problémy životního prostředí, vztah člověka k prostředí)

Výchovné a vzdělávací strategie pro rozvoj klíčových kompetencí žáků

Vyučující využije různorodých forem a metod práce k tomu, aby žák dosáhl požadovaných kompetencí.

Ve vyučovací hodině jsou využívány : skupinové vyučování, diskuse, výklad, reprodukce textu, samostatná práce, soutěže, testy, dramatizace, PC, video, projekty, prožitkové vyučování, brainstorming, simulace, hraní rolí, řešení problémových situací, využívání her, řízené diskuse, beseda a dotazníky.

Studentům, kteří jsou mimořádně nadaní je rozšířeno učivo tak, aby jim umožnilo se účastnit různých soutěží a ostatní studenti jsou vedeni ke zvládnutí učiva dle jejich možností a schopností.

Kompetence k učení

Učitel:

- vede žáky k vybírání a využívání vhodných způsobů a metod pro efektivní učení
- zadáváním projektových úloh podněcuje žáky k propojování získaných poznatků do širších celků a k nalézání souvislostí mezi dílčími poznatky
- pravidelně a systematicky kontroluje a objektivně hodnotí práci žáků
- zadává samostatnou práci, např. referáty, projekty, doporučuje další studijní zdroje a tím nutí žáky k samostatnosti a aktivitě při učení.
- vede žáky k vyhledávání a třídění informací
- povzbuzuje žáky k hodnocení získaných poznatků, jejich třídění a vyvozování závěrů

Kompetence k řešení problémů

Učitel:

- Zadáváním problémových úloh vede žáky k uplatňování logických myšlenkových operací (syntéza, analýza, indukce, dedukce atd.) a následně ke zobecňování, řazení a třídění dílčích poznatků do logického systému
- vhodným kladením otevřených otázek vede žáky ke kreativnímu řešení problémů, učí je vyhledávat vhodné informace, pracovat s nimi a nalézat vhodná řešení
- podporuje žáky v kritickém myšlení a schopnosti hájit svá rozhodnutí

Kompetence komunikativní

Učitel:

- podněcováním žáků k argumentaci, vede žáky k formulování a vyjadřování jejich vlastních myšlenek a názorů souvisle a kultivovaně
- zájmem o náměty, názory a zkušenosti žáků, podporuje žáky v umění naslouchat promluvám druhých a vhodně na ně reagovat
- vytvářením příležitostí pro komunikaci mezi žáky s důrazem na výstižný, souvislý a kultivovaný projev, vede žáky ke komunikaci na odpovídající úrovni
- vede žáky k využívání nových komunikačních technologií

Kompetence sociální a personální

Učitel:

- povzbuzuje žáky ke spolupráci v týmu, vzájemnému naslouchání a pomoci
- zadává žákům skupinovou práci a dohlíží, aby se každý zodpovědně a konstruktivně zapojil do řešení
- vede žáky k upevňování mezilidských vztahů
- hodnocením žáků způsobem, který jim umožňuje vnímat vlastní pokrok, vede žáky k umění hodnotit svou práci i práci ostatních
- povzbuzuje žáky k prezentaci jejich myšlenek a názorů
- dodává žákům sebedůvěru

Kompetence občanské

Učitel:

- vede žáky ke znalosti legislativy a obecných morálních zákonů a jejich dodržování
- vlastním příkladem přispívá u žáků k respektování názorů ostatních
- vyžadováním systematické práce rozvíjí u žáků formování volních a charakterových vlastností
- vede žáky k zodpovědnému rozhodování podle dané situace
- vede žáky k dodržování pravidel slušného chování

Kompetence pracovní

Učitel:

- vede žáky k efektivní organizaci práce
- posilováním sebedůvěry žáků a důsledným vyžadováním plnění úkolů a dodržování pracovních povinností vytváří pocit zodpovědnosti
- vede ke správnému způsobu práce s textem, používání internetu a osvojení zásad respektování autorských práv